

Focus op...

Mannen in de kinderopvang

Erik Hauglund vertelt over de Noorse inspanningen om meer mannen in de kinderopvang te laten werken.

DOOR ERIC HAUGLUND - In 1970 werden de eerste twee Noorse mannen opgeleid die in de kinderopvang zouden gaan werken. Ik was er een van. In de jaren tachtig probeerde de overheid meerdere keren om mannen in de barnehage (voorzieningen voor kinderen tussen een en zes jaar) te introduceren. Daarna verdween de interesse, maar ze keerde terug in 1990. Een aantal beslissingen leidden tot het eerste Actieplan. Een nieuw project – *A good barnehage is a gender equality barnehage* – liep tussen 2004 en 2007 en had twee doelstellingen: meer mannen in dienst nemen, en een genderneutrale invulling van het werk in de voorzieningen voor jonge kinderen introduceren.

Waarom meer mannen?

Waarom vindt Noorwegen het belangrijk dat er meer mannen in de kinderopvang werken? We zijn bezorgd omdat de meeste kinderen tot aan de leeftijd van tien, twaalf jaar, alleen vrouwelijke medewerkers ontmoeten, eerst in de barnehage, daarna op school en in de buitenschoolse opvang. Wat zijn daarvan de langetermijneffecten, voor wat betreft gelijkheid van mannen en vrouwen? Welk signaal geven we daarmee aan jonge meisjes en jongens over genderrollen?

Uit ons werk hebben we een aantal conclusies kunnen trekken. Een: om meer mannen in het werkveld te krijgen, moeten er structuren uitgebouwd worden die dit mogelijk maken: er dienen fondsen voorhanden te zijn die het

mogelijk maken om netwerken uit te bouwen, projecten op te zetten en de resultaten daarvan te implementeren. Twee: je hebt meer dan één man in een barnehage of school nodig. Als je er alleen voor staat, zal je er sneller mee stoppen en het behouden van de mannen die in de voorzieningen werken is even belangrijk als nieuwe rekruteren. Drie: je moet kunnen werken met vrouwen die deze visie ondersteunen. Sommigen van hen hebben jarenlang in gemengde teams gewerkt en weten dat het nonsens is dat 'mannen niet in de sector willen werken'. Ten slotte moeten de mannelijke medewerkers met jonge mannen gaan praten, om hen ervan te overtuigen dat de barnehage voor hen wel degelijk een geschikte werkplek is.

Een plek waar vrouwen voor kinderen zorgen

Als je om het even wie in Noorwegen vraagt om een barnehage te beschrijven, garandeer ik je dat bijna iedereen hetzelfde zal zeggen: het is een plek waar vrouwen voor kinderen zorgen. Het beeld van een barnehage is dat van een plek waar vrouwen verzorgen, niet waar kinderen leren of ervaringen opdoen. Het mag dan ook geen verrassing zijn dat jonge mannen denken dat een barnehage een plek voor vrouwen is. Dit moet dringend veranderen en dat kan alleen gebeuren met de hulp van jonge mannen die op hun beurt andere jonge mannen aanspreken. Maar er zijn ook vormingsproducten nodig. Een van onze provincies heeft, samen met een barnehage en het gemeentebestuur, een dvd voor scholen ontwikkeld. Die bevat muziek en beelden van mannen, vrouwen en kinderen in verschillende situaties. De film wordt getoond door jonge mannen die zelf in barnehager werken, en de discussies na de film in gang zetten.

Zijn we dan geslaagd in onze opdracht? Ik durf te zeggen van wel. Het aantal mannen dat met jonge kinderen werkt, neemt elk jaar toe. De stijging van het aantal voorzieningen voor jonge kinderen vraagt om meer personeel. Daarom is het percentage mannen dat er intussen aan de slag is, niet zo hoog als we hadden voorgesteld. We hebben de doelstelling van 20 procent nog niet bereikt. Maar in 1991 zaten we aan drie procent en in 2008 zitten we aan tien procent. Gemeentebesturen die heel sterk in dit verhaal investeren, bereiken de 25 procent. In de open-lucht-barnehage, maken de mannen nu ongeveer een derde van het personeel uit. Er zijn ook opvallend meer studenten. In sommige universiteitscolleges noteren ze een toename van meer dan 20 en zelfs 30 procent. We zeggen dat onze opdracht ten einde loopt, wanneer een buschauffeur aan zijn collega's vertelt dat hij zijn zoon graag in een voorziening voor jonge kinderen zou zien werken. We zijn er nog niet aan toe, maar het gaat toch de goede richting uit.

Trouwens, voor de periode 2008-2010 is er een ander actieplan gelanceerd. Het is bedoeld voor scholen, en bevat dezelfde doelstellingen. Er is dus nog werk aan de winkel!

Erik Hauglund is senior adviseur bij het ministerie van Kinderen en Gendergelijkheid. Hij heeft zich gespecialiseerd in het laatste domein. eha@bld.dep.no

geweest van heel wat veranderingen wat betreft gender, vooral op het wettelijk vlak. Zo is er nu een gelijk loon voor mannen en vrouwen. Maar een van de terreinen waarop nauwelijks iets veranderd is de afwezigheid van mannen in kinderopvang. Ik heb zowat twintig jaar in opvangvoorzieningen gewerkt, en tot op vandaag heb

ik er erg weinig mannen ontmoet. Meer nog, niet een van die zeldzame mannelijke medewerkers had ook maar enige vorm van aangepaste opleiding genoten.

In 2000 had ik er genoeg van. Ik vond dat er iets moest veranderen. In Engeland en Wales streefde men al naar minimum zes procent mannelijke medewerkers (een doelstelling die inmiddels als onhaalbaar is afgevoerd). In Schotland besliste de overheid dat lokale partnerschappen binnen de kinderopvang – *Childcare Partnerships* – de ongelijke genderbalans moesten aanpakken. Deze partnerschappen werden opgericht en gesubsidieerd door de regering. Op die manier wou ze ook de werkgelegenheid in voorzieningen voor jonge kinderen, bevorderen.

Het was door de beschikbaarheid van geld uit dit Childcare Partnership en andere Europese fondsen, dat *Men in Childcare* in 2000 werd opgericht. Het was het eerste project in zijn soort. Het project wil mannen aanzetten om een opleiding als medewerker kinderopvang te volgen. We gingen van start in Edinburgh. Het werd een succes en de Schotse overheid investeerde extra geld voor opleidingen in heel Schotland. We werden zelfs uitgenodigd om in twee lokale projecten in Engeland te werken.

Meer mannen opleiden voor het vak

Meer mannen werven in de kinderopvang betekent meer mannen opleiden voor het vak. Daardoor hebben we een manier moeten bedenken om meer mannen in de opleiding aan te trekken.

Kenny Spence geeft zijn ervaring uit Schotland mee, waar meer mannen voor de kinderopvang kiezen.

DOOR KENNY SPENCE - Wanneer er meer mannen in voorzieningen voor jonge kinderen werken, zullen ook meer mannen er gebruik van maken. Mannen zijn er eerlijk over: ze vinden dat de voorzieningen een uitvinding 'van vrouwen, voor vrouwen' zijn. Maar onderzoek naar de zorg voor en opvoeding van kinderen bewijst dat mannen deze taak net zo goed kunnen vervullen als vrouwen. Werken met jonge kinderen kan immers inspirerend en aangenaam zijn. Zorgen is geen exclusieve vrouwelijke bezigheid, maar de mythe houdt zichzelf in stand omdat opvangvoorzieningen voor 98 procent door vrouwen gerund worden. De meesten onder ons beseffen dat mannen een rolmodel vormen voor jongens. Maar de aanwezigheid van een positief, mannelijk rolmodel in het leven van een kind, is net zo belangrijk voor jongens als voor meisjes. Kinderen hebben behoefte aan contact met mannen én vrouwen.

Dit zijn allemaal goede redenen om meer mannen in voorzieningen voor jonge kinderen te laten werken. Maar totdat het zover is, blijven we kampen met voorzieningen die veel bieden aan kinderen, maar die een onevenwichtige genderbalans vertonen. Afgelopen jaren ben ik getuige

Het succes van *Men in Childcare* is grotendeels te danken aan een introductieles die enkel voor mannen was bedoeld. Ze werden hoofdzakelijk geworven via mond-tot-mond-reclame en advertenties in plaatselijke dagbladen. In plaats van een man als enige te laten deelnemen aan een opleiding waar twintig vrouwen zitten, was de opleiding van *Men in Childcare* in het begin uitsluitend op mannen gericht. De lessen vonden plaats in samenwerking met plaatselijke onderwijsinstellingen, en zijn volledig geaccrediteerd. Als je maar twee modules volgt, kun je de credits later nog laten valideren. Sommige mannen stapten op dit punt uit de opleiding, omdat ze meer oudervardigheden onder de knie hadden en de ontwikkeling van hun eigen kind beter begrepen. Maar er is nog een verandering die meer mannen ertoe heeft overgehaald, om een carrière in de kinderopvang te beginnen. De kwalificatie bevat nu ook het onderdeel 'de ontwikkeling van het kind tussen de geboorte en achttien jaar'. Daardoor biedt de opleiding de mogelijkheid om te gaan werken in verschillende voorzieningen, waaronder ook buitenschoolse opvang. Zo ontstaan er nieuwe carrièremogelijkheden.

Wat heeft *Men in Childcare* nu bereikt? Het project heeft meer dan duizend mannen overtuigd om een opleiding in de kinderopvang te volgen. We bedoelen daarmee zowel de inleidende cursus, als de versnelde opleiding waarmee je de volledige kwalificatie kunt behalen.

De vooringenomenheid over mannen en hun capaciteiten om met jonge kinderen om te gaan, draagt bij tot het tekort aan mannelijke medewerkers in de kinderopvang. Deze vooroordelen maken het bovendien erg moeilijk om mannen warm te maken voor het beroep. *Men in Childcare* is erin geslaagd een andere wind te laten waaien, door positieve publiciteit en media-aandacht, zowel in het Verenigd Koninkrijk als daarbuiten. En nu? Om het werk van organisaties als *Men in Childcare* verder te ondersteunen, zou ik graag hebben dat genderdiversiteit op de werkvloer niet alleen als een goed idee gepromoot wordt. Het moet een wettelijke vereiste worden.

Men in Childcare heeft een dvd voor de werkvloer ontwikkeld. Ze bevat getuigenissen van moeders, vaders en vrouwelijke medewerkers over de rol van mannen in de kinderopvang. Neemt contact op met de auteur voor meer details.

Kenny Spence is manager van een kindcentrum in Edinburgh en stichter van Men in Childcare. kenny@meninchildcare.com